

TERUGBLIK + VOORSTEL PARTIJBESTUUR M.B.T. LIJSTTREKKERSVERKIEZING

LIJSTTREKKERSVERKIEZING: TERUGBLIK EN VOORSTEL PARTIJBESTUUR

De eerste helft van mei was er veel rumoer rondom GroenLinks over de verkiezing van de lijsttrekker. Nadat begin mei geruchten circuleerden dat er naast Jolande Sap nóg een kandidaat was voor het lijsttrekkerschap, duurde het enige tijd voordat er duidelijkheid was over de wijze waarop de verkiezing van de lijsttrekker zou plaatsvinden en wie daaraan zou deelnemen.

Uiteindelijk is op 18 mei besloten tot het organiseren van een lijsttrekkerreferendum waaraan twee kandidaten meededen: Jolande Sap en Tofik Dibi. Er werden drie debatten georganiseerd die ook via internet te volgen waren. Stemmen kon via telefoon en internet. Op 6 juni werd de uitslag bekendgemaakt: 84% van de leden koos Jolande Sap als lijsttrekker voor de komende Tweede Kamerverkiezingen.

Bij de totstandkoming van de kandidatenlijst binnen GroenLinks zijn veel mensen betrokken. De kandidatencommissie beoordeelt de kandidaten en adviseert het Congres. Het partijbestuur is, namens de leden, verantwoordelijk voor de gekozen en gevolgde procedure. Normaal gesproken legt het partijbestuur daarover geen uitgebreide verantwoording af. Gelet op de gang van zaken hechten wij eraan dat nu wel te doen.

Deze verantwoording bestaat uit de volgende onderdelen:

- korte terugblik op de afgelopen periode
- analyse en conclusies over de gang van zaken
- voorstel voor de weg waarlangs we kunnen komen tot nieuwe afspraken

1. TERUGBLIK EN VERANTWOORDING

Het spreekt vanzelf dat het partijbestuur de afspraken die op verschillende congressen zijn vastgelegd respecteert. Belangrijke elementen zijn zorgvuldige selectie van kandidaten voor het lijsttrekkerschap door een onafhankelijke kandidatencommissie en liefst meer dan één kandidaat om te kiezen. Toen bleek dat meer mensen naar plek een solliciteerden, hebben we in overleg met de kandidatencommissie de procedures zoveel mogelijk ingekort, waardoor in principe op vrij korte termijn een lijsttrekkerreferendum mogelijk werd. De kandidatencommissie droeg slechts één kandidaat voor die voldeed aan het opgestelde profiel voor de fractievoorzitter. Bij het volgen van de afgesproken regels zou het lijsttrekkerreferendum van de baan zijn.

Het partijbestuur heeft lang gemeend te moeten vasthouden aan de procedure zoals we die waren gestart, met een rol voor de kandidatencommissie om geschikte kandidaten te

selecteren, en niet tijdens het spel de spelregels te veranderen. Dat zou unfair zijn naar de kandidaten, maar ook naar leden en Congres die bewust voor deze aanpak hebben gekozen. De mediadruk en daarmee de politieke werkelijkheid vroegen echter om snelle duidelijkheid over het lijsttrekkerschap en een beslissing door de leden. Via de media waren inmiddels niet alleen de kandidaten bekend, maar ook het feit dat voorbereidingen voor een referendum werden getroffen. Daardoor kwam het partijbestuur in een dilemma: houden we ons strikt aan de regels en doen we wat is afgesproken met het Congres, of geven we gehoor aan wat leden, waaronder prominenten, in het openbaar aangeven op dat moment te willen.

Regels zijn een weerslag van de waarden die GroenLinks-leden belangrijk vinden en bedoeld om processen goed te laten verlopen. In dit geval stonden ze ons in de weg: de politieke werkelijkheid en dynamiek pasten niet in de afgesproken regels. Uiteindelijk heeft het partijbestuur het besluit genomen tot het organiseren van een referendum tussen beide sollicitanten, nadat de kandidatencommissie de gesprekken met hen had afgerond en we een vertegenwoordiging van leden en fracties hadden geconsulteerd over ons voorgenomen besluit. Vervolgens moest in zeer korte tijd een referendum worden georganiseerd. De referendumcommissie heeft deze taak op zich genomen. Omdat binnen GroenLinks voor het eerst via internet werd gestemd, is aanvullend advies gevraagd aan betrokken werkgroepen. Gelet op de korte tijd konden niet alle zorgen worden weggenomen, maar is wel een extra hacktest uitgevoerd. Het referendum heeft tot een duidelijk resultaat geleid: 58% opkomst en een heldere uitspraak van onze leden.

2. ANALYSE EN CONCLUSIES

Alles overziend en overwegende, constateren we dat de gevolgde werkwijze en procedure tot veel (extra) publiciteit hebben geleid, gepaard gaande met veel interne en externe kritiek. We hebben fouten gemaakt en ervan geleerd: we hadden onze overwegingen en het van de regels afwijkende besluit sneller en duidelijker naar partij en media moeten communiceren.

Wij nemen verantwoordelijkheid voor ons aandeel in de ophef en onduidelijkheid die is ontstaan en komen na de verkiezingen met voorstellen voor verbetering van processen en procedures in verkiezingstijd. Hieronder schetsen we daarvoor alvast een paar kaders en uitgangspunten. Wij hopen dat het congres het startpunt zal zijn van een wervende campagne met een mooie lijst met sterke kandidaten die de groene en sociale samenleving zoals die ons voor ogen staat dichterbij kunnen brengen.

3. OP WEG NAAR NIEUWE AFSPRAKEN

Het partijbestuur had al besloten tot herziening en opschoning van de statuten en huishoudelijk reglement. Het onderdeel 'verkiezingsprocedures' heeft een aparte plek in het project dat daarvoor is voorbereid. Op het (voorjaars-)congres in 2013 kan als uitvloeisel van dit project een voorstel worden besproken voor herziening van de statuten en het huishoudelijk reglement, met aanpassingen van de verkiezingsprocedure als vanzelfsprekend onderdeel.

Uit de vele opmerkingen, suggesties en reacties die we telefonisch, per e-mail en via sociale media hebben mogen ontvangen, halen we in ieder geval de volgende kritiekpunten:

- Het duurt te lang voordat er duidelijkheid is over een lijsttrekker.
- Het zou niet aan een kandidatencommissie moeten zijn om kandidaten voor te dragen voor of uit te sluiten van deelname aan een lijsttrekkersreferendum.
- Het is gek dat zittende Kamerleden ongeschikt kunnen worden bevonden.
- Het partijbestuur is gebonden aan de procedures en kan daarom niet slagvaardig opereren als de situatie daar om vraagt.
- Uitgangspunten als transparantie en zorgvuldigheid wringen met een dynamische media-omgeving.

Het partijbestuur is daarom voornemens in ieder geval de volgende elementen helder in het congresvoorstel naar voren te laten komen:

- Eén transparante en zorgvuldige procedure voor reguliere en tussentijdse verkiezingen met als uitgangspunt dat er snel helderheid is over - in ieder geval - de lijsttrekker;
- Een eenduidige set van eisen waaraan kandidaten moeten voldoen om deel te kunnen nemen aan een lijsttrekkersreferendum;
- Randvoorwaarden bij de organisatie van een referendum via internet¹.

Wij hechten eraan te komen tot een gedragen voorstel waarin de kennis en ervaring uit onze partij zijn meegenomen. Daarom zijn we voornemens de leden van GroenLinks actief te betrekken bij het opstellen van een nieuwe procedure. Zo ligt het voor de hand om de Partijraad een rol te geven in de voorbereiding van dit congresvoorstel. Daarnaast zullen we via webenquêtes, expertmeetings en andere vormen van discussie de leden om hun mening vragen. Binnen het partijbestuur is de secretaris Interne Partijontwikkeling, David Rietveld, eerstverantwoordelijke voor dit project.

1. Op advies van de werkgroepen ICT en Privacy betrekken we hierbij het principe van 'privacy by design', de relevante onderdelen uit de 'standaard voor e-voting' van de Raad van Europa en verificatie door onafhankelijke experts.